

Dnevni avaz: Intervju sa prvim zamjenikom visokog predstavnika Davidom M. Robinsonom

Dnevni avaz: Kako posmatrate krst koji je postavljen na Zlatištu?

Razgovarao: Sead Numanović

David M. Robinson: Radi se o grotesknoj zloupotrebi vjerskog simbola i jeftinom političkom triku koji ima za cilj da isprovocira reakciju u periodu pred izbore. Je li ovo zaista ono što većina građana želi? Nadam se da će građani prozrijeti ovu šaradu i odgovoriti umjereno i preko nadležnih organa. Svakome treba omogućiti da odaje počast mrtvima sa dostojanstvom, na prikladnoj lokaciji, ali ovaj krst niti je dostojanstven niti častan. On je, u stvari, sramotan.

Dnevni avaz: Šta će biti prioriteti u Vašem radu?

David M. Robinson: Moji prioriteti su prioriteti OHR-a. To znači, prije svega, osiguranje punog poštivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma, ali također i rad na važnim elementima toga Sporazuma, kao što su vladavina prava i funkcionalnost struktura i institucija koje omogućavaju da se ova zemlja i njeni građani vrate poslu i izgrade bolju budućnost.

Dnevni avaz: Očekujete li da će PIC pojačati angažman OHR-a nakon svojevrsne „tihe likvidacije“ ove institucije u proteklim godinama? Koliko šteti paraliza OHR-a cijeloj međunarodnoj zajednici, ali i BiH?

David M. Robinson: Ja se ne slažem sa Vašom tvrdnjom da OHR nije igrao svoju ulogu u zadnjih nekoliko godina. Istina je da

je prije nekih osam godina Upravni odbor PIC-a tražio da ova institucija promijeni način svoga djelovanja u odnosu na onaj iz prvih godina nakon prestanka rata. U posljednje vrijeme, više smo fokusirani na lokalne aktere. Nastojimo im pružiti pomoć u procesu odlučivanja, provedbe zakona, a također smo tu i da ih podsjećamo na njihove obaveze u smislu punog poštivanja Dejtonskog sporazuma uz istovremeno napredovanje u pravcu članstva u EU i NATO savezu.

Dozvolite mi da vas također podsjetim da je OHR nedavno odigrao ključnu ulogu u rješavanju dugotrajnog sporenja u vezi sa imenovanjem sudaca Ustavnog suda F BiH, te tako doprinio unapređenju funkcionalnosti mnogih institucija u Federaciji. Također smo preduzeli mjere ili smo osigurali pravne savjete u mnogim drugim važnim pitanjima kao što su državna imovina, pitanje prebivališta i implementacija odluke Ustavnog suda za Mostar. Mnogi bi željeli da mi radimo umjesto izabраниh političara, ali to se neće dogoditi jer je odgovornost vlada i parlamenata da vode ovu zemlju naprijed – zato ih građani i biraju. Ja razumijem da su građani frustrirani i da bi željeli da međunarodna zajednica i OHR rade više kao što je nekada bio slučaj, ali to nije održiv pristup. O tome šta će se događati a šta neće odlučivat će oni koje birači ove zemlje izaberu 12. oktobra. Ja vas pozivam da kada budete dvali svoj glas pažljivo sagledate učinak stranaka iz posljednje četiri godine, s tim da, naravno sagledate i konkretna rješenja koja vam stranke nude za rješavanje ključnih problema kao što su nezaposlenost i korupcija.

Dnevni avaz: BiH sve očiglednije i opasnije zaostaje na reformskom putu. U procesu demontaže su brojne reforme koje su napravljene zahvaljujući ponajviše angažmanu (ne pritisku ili nametanjima) OHR-a. Isto tako je sve očiglednije da se sve akutnija kriza u BiH neće moći raspetljati bez snažnijeg angažmana i OHR-a. Hoće li doći do toga?

David M. Robinson: Slažem se s Vama da smo tokom posljednjih nekoliko godina bili svjedoci hronične nesposobnosti da se

riješe otvorena pitanja, kao što je program 5+2, provedba odluke Ustavnog suda o Mostaru, registracija vojne imovine ili pak provedba reformi čiji je cilj veća funkcionalnost Federacije. Sve su to pitanja pri čijem rješavanju međunarodna zajednica želi da se pokaže novi osjećaj hitnosti i ozbiljnosti nakon izbora, zajedno sa napredovanjem u euroatlanskim integracijama i koracima koji su potrebi da bi zemlja ponovo počela funkcionirati.

Ali još važnije su brojni neispunjeni zahtjevi običnih građana. Posljednjih petnaest mjeseci obilježeni su izrazima nezadovoljstva građana načinom vođenja politike u Bosni i Hercegovini; godinu dana građani su već živjeli u vakuumu koji su stvorili političari, nakon čega je uslijedila užasna prirodna katastrofa. Može politika ostati ista kao do sada nakon izbora? Apsolutno ne! Očekujemo temeljitu promjenu pristupa politici u ovoj zemlji nakon izbora, kako bi postala odgovornije i osjetljivija za stvarne potrebe građana, umjesto slogana kojima su izloženi.

Kada je riječ o ulozi međunarodne zajednice, dopustite da kažem da mandat visokog predstavnika ostaje nepromijenjen, iako smo usvojili pristup koji je manje autoritaran nego u prošlosti, pristup koji je fokusiran na saradnju i posredovanje. Cilj je i dalje isti: osigurati da BiH čvrstim koracima ide putem integracija u EU i euroatlanske strukture, i da njene institucije, političke stranke i političari u potpunosti poštuju mirovni sporazum.

Dnevni avaz: Da li će OHR i dalje raditi na rješavanju problema Mostara? Koji je Vaš pristup, prijedlog, plan...? I dalje ćete raditi i sa strankama koje ste oglasili krivim za nepostojanje dogovora o Mostaru (SDA-HDZ)?

David M. Robinson: Provedba odluke Ustavnog suda o Mostaru je daytonska obaveza, ali odgovornost je i dalje na političkim strankama, posebno SDA i HDZ BiH, da sa iskrenim namjerama dogovore i usvoje potrebne promjene kako bi Mostarci mogli

ostvariti osnovno pravo da izaberu svoje lokalne predstavnike. Davno je prošlo vrijeme za političke igre i rješavanje ovog pitanja će biti prioritet nakon izbora.

Važnost Mostara uveliko prevazilazi granice Grada. Mostar je regionalni centar hercegovačke regije i potrebno da je počne igrati tu ulogu efikasnije. To je moguće samo ako se provede odluka Suda, omogući građanima osnovno pravo da izaberu svoje lokalne predstavnike i onda odlučno krene sa razvojem i otvaranjem novih radnih mjesta.

Dnevni avaz: Ima li OHR favorita ili favorite na ovim izborima? Očekujete li da će se 12. oktobra građani opredijeliti za promjene ili ipak opet izabrati stare izlizane nacionalističke face?

David M. Robinson: Naši jedini favoriti su građani Bosne i Hercegovine. Želimo vidjeti konkretnu predizbornu kampanju, fokusiranu na stvarna pitanja umjesto zastarjele nacionalističke fraze iz posljednjih 20 godina. Ono što nam treba je kampanja koju ne obilježavaju, kao do sada, osporavanja ustavnog poretka ove zemlje, negativna retorika i lični napadi protiv drugih kandidata. Birači to ne žele. Oni žele kampanju koja im nudi nadu a ne strah. Žele da čuju od svojih kandidata kako će osigurati nova radna mjesta u njihovoj lokalnoj zajednici, bolji pristup dobroj zdravstvenoj zaštiti i više prilika za obrazovanje za njihovu djecu. Umorni su od poza političara koji sebe prikazuju kao zaštitnike svoga naroda, a ustvari ih zanima samo da zadrže moć i novac. Za Bosnu i Hercegovinu je došlo vrijeme da raskine sa prošlošću i počne ozbiljno da radi na izgradnji bolje budućnosti. Nisam ovdje dugo, ali to je ono što osjetim da žele obični građani ove zemlje.

Kada sam u februaru pratio proteste u Bosni i Hercegovini, posebno me emotivno dirnuo transparent na kojem je pisalo: "Ja nisam ni Bošnjak, ni Hrvat, ni Srbin. Ja sam nezaposlen." Ova jednostavna poruka ilustrira kompletnu tragediju vladajuće

klase koja je iznevjerila građane. U demokratiji ne bi trebalo biti vladajuće klase. Građanima su potrebni lideri koji vladaju i koji odgovaraju na legitimne potrebe svojih građana. Izbori u oktobru pružaju šansu za mijenjanje trenutnog pristupa. Međutim, koja će ih stranka inspirirati i umjesto straha ponuditi nadu i povjerenje je odluka koju će donijeti birači. To je važan izbor, a građani bi trebali odlučivati postavljajući kandidatima teška pitanja. Odlučuju birači, a ne političari. Snaga biračke kutije je ogromna i ona je u rukama običnih građana ove zemlje, i apeliram na njih da je iskoriste kako bi osigurali bolju budućnost za sebe i svoju djecu.

Dnevni avaz: Kada je Brčko u pitanju, u kojoj je fazi supervizija?

David M. Robinson: Funkcije supervizora za Brčko su suspendirane u augustu 2012. godine, nakon konsultacija između supervizora i Upravnog odbora Vijeća za implementaciju mira. U ulozi supervizora za Brčko, namjeravam nastaviti praksu koju su uvela dva moja prethodnika i ne intervenirati u svakodnevne poslove i aktivnosti Distrikta. Uvjeren sam da su institucije Distrikta do sada pokazale da su sposobne preuzeti potpuno rukovođenje Distriktom.

Međutim, ja i dalje nastavljam pažljivo pratiti razvoj situacije u Brčkom, a namjeravam da i predsjedavajućeg Arbitražnog tribunala s vremena na vrijeme upoznam sa situacijom u Distriktom. Arbitražni tribunal za Brčko i dalje postoji i strane u arbitraži, kao i Brčko distrikt, mogu da pred Tribunalom pokrenu predmet kao što je to bio slučaj 2007. godine u vezi sa sporom oko oporezivanja.

Dnevni avaz: Bojite li se daljih i većih opstrukcija Rusije preko PIC-a?

David M. Robinson: Rusija je jasno ponavlja da u potpunosti poštuje Dejtonski mirovni sporazum, što uključuje i mandat visokog predstavnika. Rusija već niz godina ima konstruktivnu

ulogu u okviru Upravnog odbora Vijeća za implementaciju mira i očekujem da ćemo nastaviti zajednički raditi za dobrobit Bosne i Hercegovine i njenih građana.

Dnevni avaz: Kako odgovarate na nedavne komentare ruskog ministra vanjskih poslova Lavrova na račun OHR-a?

David M. Robinson: Visoki predstavnik je fokusiran na potpunu implementaciju civilnog aspekta Dejtonskog mirovnog sporazuma u skladu sa njegovim mandatom, kako je to potvrdilo Vijeće sigurnosti UN-a. Svi članovi Vijeća za implementaciju mira se slažu da se OHR treba zatvoriti, ali onda kada budu ispunjeni uslovi, kada lokalne institucije budu efikasno funkcionirale i kada zemlja bude sasvim jasno na putu ka EU. Upravni odbor Vijeća za implementaciju mira će odlučiti kada je došlo to vrijeme. Da bi se ovaj cilj što brže postigao bosanskohercegovački političari moraju postići neke teške kompromise potrebne da bi zemlja krenula ka naprijed. Česta osporavanja suvereniteta države, stalni pozivi na referendum kojim bi se kršio dejtonski Ustav i čime bi se ugrožavale državne institucije, uključujući i Ustavni sud, neće ubrzati odlazak OHR nego će imati upravo suprotan efekat – to će rezultirati dodatnim prolongiranjem mandata OHR-a.

Dnevni avaz: Možete li elaborirati vašu izjavu datu u srijedu: "Međunarodna zajednica ostaje privržena pomaganju Bosni i Hercegovini i njenim građanima da se oporave od sukoba i na tome ćemo raditi sve dok se taj cilj ne ispuni"

David M. Robinson: Mislím da ta moja izjava dovoljno govori sama za sebe. Mi smo opredijeljeni za uspjeh Bosne i Hercegovine kao jedinstvene, suverene države koja će, nadamo se, steći članstvo u EU i NATO-u. Radimo na očuvanju unutrašnje stabilnosti zemlje i na promoviranju političkih i ekonomskih reformi. I nećemo odustati dok taj cilj ne bude postignut. Neki političari vjeruju da mogu čekati duže od nas i da će međunarodna zajednica odustati od Bosne i Hercegovine. Mi nećemo odustati, biti ćemo ovdje do kad god to bude

potrebno da bismo završili posao, ali političari koje izaberete će odlučiti o tome koliko će to dugo trajati i koliko će težak biti taj put. Iz tog razloga je izuzetno važno da birači glasaju 12. oktobra. Moja poruka je jednostavna. Vi ste odgovorni za svoju budućnost. Vaš birački listić je vaš glas. Iskoristite ga.